

Plenarhandling

B9-0172/2020

15.6.2020

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av uttalanden av rådet och kommissionen

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om europeiskt skydd av gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare i samband med covid-19-krisen
(2020/2664(RSP))

Dragoș Pîslaru, Atidzhe Alieva-Veli, Monica Semedo, Cristian Ghinea, Vlad-Marius Botoș, Nicolae Ștefănuță, Sylvie Brunet, Ramona Strugariu, Marie-Pierre Vedrenne, Stéphane Bijoux, Véronique Trillet-Lenoir, Clotilde Armand, Anna Júlia Donáth, Ilana Cicurel, Abir Al-Sahlani, Radka Maxová, Dacian Cioloș, Dragoș Tudorache

För Renew-gruppen

Jeroen Lenaers, Ioan-Rareș Bogdan, Gheorghe Falcă, Traian Băsescu, Mircea-Gheorghe Hava, Marian-Jean Marinescu, Dan-Ștefan Motreanu, Gheorghe-Vlad Nistor, Loránt Vincze, Cristian-Silviu Bușoi

för PPE-gruppen

Agnes Jongerius, Gabriele Bischoff, Dan Nica, Victor Negrescu, Tudor Ciuhodaru, Mihai Tudose, Rovana Plumb, Adrian-Dragoș Benea, Carmen Avram, Claudiu Manda, Maria Grapini, Corina Crețu

för S&D-gruppen

Petra De Sutter, Mounir Satouri, Damian Boeselager, Katrin Langensiepen, Ernest Urtasun, Rasmus Andresen, Diana Riba i Giner, Thomas Waitz, Romeo Franz

för Verts/ALE-gruppen

Elżbieta Rafalska, Cristian Terheș

för ECR-gruppen

Marc Botenga, Nikolaj Villumsen, Leila Chaibi, Manon Aubry, Pernando Barrena Arza, Marisa Matias, Anne-Sophie Pelletier, José Gusmão
för GUE/NGL-gruppen

Europaparlamentets resolution om europeiskt skydd av gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare i samband med covid-19-krisen (2020/2664(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artikel 3.2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget),
- med beaktande av artiklarna 4, 9, 26.2, 45, 46, 48, 151, 153 och 168 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),
- med beaktande av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, särskilt principerna 5, 6, 10, 12 och 16,
- med beaktande av gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter,
- med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/54/EU av den 16 april 2014 om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare¹,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen²,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/36/EU av den 26 februari 2014 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsonganställning³,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/104/EG av den 19 november 2008 om arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag⁴,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten⁵,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen⁶,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den

¹ EUT L 128, 30.4.2014, s. 8.

² EUT L 141, 27.5.2011, s. 1.

³ EUT L 94, 28.3.2014, s. 375.

⁴ EUT L 327, 5.12.2008, s. 9.

⁵ EUT L 186, 11.7.2019, s. 21.

⁶ EUT L 284, 30.10.2009, s. 1.

- 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen⁷,
- med beaktande av rådets direktiv av den 30 november 1989 om minimikrav för säkerhet och hälsa på arbetsplatsen (första särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG)⁸,
 - med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandhållande av tjänster⁹,
 - med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/957 av den 28 juni 2018 om ändring av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster¹⁰,
 - med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU av den 15 maj 2014 om tillämpning av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen)¹¹,
 - med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/54/EG av den 18 september 2000 om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för biologiska agens i arbetet¹²,
 - med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten¹³,
 - med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt¹⁴,
 - med beaktande av kommissionens meddelande av den 13 maj 2020 *Med sikte på ett stegvist och samordnat återställande av den fria rörligheten och avskaffande av kontrollerna vid de inre gränserna – Covid-19* (C(2020)3250),
 - med beaktande av den gemensamma förklaringen av den 15 maj 2020 från de europeiska arbetsmarknadsparterna inom jordbruket – Arbetsgivargruppen för yrkesorganisationer inom jordbruket i EU (Geopa-Copa) och Europeiska förbundet av fackföreningar inom livsmedel, jordbruk och turism (Effat) – om utstationering av

⁷ EUT L 166, 30.4.2004, s. 1.

⁸ EUT L 393, 30.12.1989, s. 1.

⁹ EUT L 18, 21.1.1997, s. 1.

¹⁰ EUT L 173, 9.7.2018, s. 16.

¹¹ EUT L 159, 28.5.2014, s. 11.

¹² EUT L 262, 17.10.2000, s. 21.

¹³ EUT L 305, 26.11.2019, s. 17.

¹⁴ EUT L 168, 30.6.2009, s. 24.

säsongarbetare från europeiska länder i EU,

- med beaktande av de gemensamma uttalandena av den 11 mars och den 27 april 2020 från arbetsmarknadens parter inom den europeiska besöksnäringen, Effat och paraplyorganisationen för hotell, restauranger och kaféer (Hotrec),
- med beaktande av riktlinjerna av den 9 april 2020 från arbetsmarknadens parter inom livsmedelsindustrin, Effat och FoodDrinkEurope, för att skydda arbetstagarnas hälsa och säkerhet i livsmedelsföretag under covid-19-pandemin,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1152 av den 20 juni 2019 om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen¹⁵,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU av den 13 december 2011 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat¹⁶,
- med beaktande av 2018 års globala pakt för säker, ordnad och reguljär migration, särskilt målen 5 och 22,
- med beaktande av den gemensamma europeiska färdplanen i riktning mot ett upphävande av åtgärderna mot covid-19,
- med beaktande av det gemensamma uttalandet från medlemmarna i Europeiska rådet av den 26 mars 2020,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 13 mars 2020 *En samordnad ekonomisk reaktion på Covid-19-utbrottet* (COM(2020)0112),
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 30 mars 2020 om riktlinjer om fri rörlighet för arbetstagare under utbrottet av covid-19,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 30 mars 2020 om covid-19: Vägledning om genomförandet av de tillfälliga restriktionerna för icke nödvändiga resor till EU, om underlättandet av transitarrangemang för återvändande EU-medborgare och om effekterna på viseringspolitiken, (C(2020)2050),
- med beaktande av sin resolution av den 17 april 2020 om en samordnad EU-insats mot covid-19-pandemin och dess konsekvenser¹⁷,
- med beaktande av sin resolution av den 4 juli 2017 om arbetsvillkor och osäkra anställningar¹⁸,

¹⁵ EUT L 186, 11.7.2019, s. 105.

¹⁶ EUT L 343, 23.12.2011, s. 1.

¹⁷ Antagna texter, P9_TA(2020)0054.

¹⁸ EUT C 334, 19.9.2018, s. 88.

- med beaktande av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling och målen för hållbar utveckling, särskilt mål 3 och mål 8,
- med beaktande av Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande arbetsnormer och dess konventioner och rekommendationer om arbetsvillkor,
- med beaktande av ILO:s konvention nr 184 (säkerhet och hälsa i jordbruket),
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 13 maj 2020 *Transport och turism under 2020 och framåt* (COM(2020)0550),
- med beaktande av riktlinjerna av den 24 april 2020 från Europeiska arbetsmiljöbyrå (EU-Osha) *Covid-19: Tillbaka till arbetet – Anpassa arbetsplatsen och skydda arbetstagarna*,
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Den fria rörligheten för arbetstagare är en rättighet för arbetstagarna och en av Europeiska unionens grundläggande principer, och den är väsentlig för att den inre marknaden ska fungera väl. Arbetstagarnas rörlighet bör inte bara vara fri utan också rättvis. Principen om likabehandling fastställs i artikel 45.2 i EUF-fördraget, som förbjuder all diskriminering på grund av nationalitet mellan arbetstagare i medlemsstaterna vad gäller anställning, lön och övriga arbets- och anställningsvillkor. Denna princip gäller i samma mån för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare, som måste garanteras likabehandling i förhållande till arbetstagare som är medborgare i deras värdmedlemsstat i enlighet med EU:s lagstiftning, oavsett om det rör sig om lika rättigheter, lika arbetsvillkor eller likvärdigt skydd.
 - B. Gränsöverskridande arbetare inkluderar personer som utövar sin rätt till fri rörlighet för att arbeta i en medlemsstat samtidigt som de fortsätter att vara bosatta i en annan, gränspendlare samt utstationerade arbetstagare. Gränspendlare är arbetstagare som är anställda i ett gränsområde i en medlemsstat, men som återvänder dagligen eller åtminstone en gång i veckan till gränsområdet i ett angränsande land där de är bosatta och där de är medborgare. En utstationerad arbetstagare är en arbetstagare som sänds ut av sin arbetsgivare för att tillfälligt utföra en tjänst i en annan EU-medlemsstat, inom ramen för ett avtal om tjänster, en koncernintern utstationering eller en uthyrning genom ett bemanningsföretag. Säsongarbetare inkluderar EU-medborgare och tredjelandsmedborgare som reser till en medlemsstat för att tillfälligt bo där och bedriva en säsongsbunden verksamhet.
 - C. Det finns över 17 miljoner EU-medborgare som bor och arbetar utomlands i ett annat EU-land än det där de är medborgare (3,9 % av den totala arbetskraften 2018). Det finns 1,5 miljoner gränsöverskridande arbetare i EU. Det finns över 2,3 miljoner utstationeringar för vilka tjänster utförs i en annan medlemsstat.
 - D. Covid-19-pandemin är ett allvarligt hot mot folkhälsan som påverkar hälsan och livet för alla personer som är bosatta i EU samt hälso- och sjukvårdssystemen i medlemsstaterna. Krisen har ytterligare påverkat det europeiska samhället och den europeiska ekonomin, särskilt de arbetstagare och sektorer som står i frontlinjen. Alla arbetstagare berörs, oavsett deras rättsliga ställning. Pandemin har belyst den

inneboende kopplingen mellan rättvis och säker rörlighet.

- E. Många gränsöverskridande arbetare och säsongsarbetare är väsentliga för tillhandahållandet av kritiska varor och tjänster inom centrala ekonomiska sektorer såsom jordbruk och livsmedelsproduktion, transporter, logistik, byggverksamhet, sociala tjänster, inbegripet vård, socialt arbete och turism, men även bearbetning och förpackning av livsmedel, fiske, skogsbruk, hälso- och sjukvård, forskning, it, läkemedelsindustri, kritisk infrastruktur och andra sektorer, och är avgörande för alla insatser för ekonomisk återhämtning. Somliga bemanningsföretag och arbetsgivare i dessa sektorer baserar sina affärsmodeller på minskade arbetskraftskostnader och otrygga arbetsvillkor. Yrkesinspektioner har upprepade gånger rapporterat om kränkningar av arbetstagarna rättigheter när det gäller gränsöverskridande arbetare och säsongsarbetare i dessa sektorer.
- F. Gränsöverskridande arbetare och säsongsarbetare har drabbats hårt av både krisen och medlemsstaternas åtgärder för att begränsa och förhindra spridningen av viruset, särskilt stängningar av gränserna, tillfälliga restriktioner och kontroller vid de inre gränserna. Covid-19-pandemin ledde till att gränserna stängdes och att många ekonomiska verksamheter upphörde eller ställdes in, vilket i sin tur ledde till ökad arbetslöshet och allvarliga svårigheter att återvända för gränsöverskridande arbetare och säsongsarbetare som satt fast i medlemsstater där de tidigare var sysselsatta, utan inkomst, trygghet eller möjlighet att ta sig någonstans, och ibland utan tak över huvudet eller tillgång till hälso- och sjukvård eller mat.
- G. Många gränsöverskridande arbetare och säsongsarbetare är anställda inom ramen för kortvariga anställningsavtal som ger dem liten eller ingen anställningstrygghet och otillräcklig eller obefintlig social trygghet, och som ofta placerar dem under nationella tröskelvärden för erhållande av sociala förmåner. Många gränsöverskridande arbetare och säsongsarbetare kommer från fattiga och sårbara regioner, minoriteter och samhällsgrupper och löper ofta risk att drabbas av fattigdom, trots att de arbetar, liksom social utestängning, och de kan få sina rättigheter kränkta av bemanningsföretag eller arbetsgivare. Alla dessa risker har förvärrats av pandemin. Arbetstagare med kortvariga uppdrag bor ofta i gruppboenden, vilket gör det svårt att hålla socialt avstånd och ökar risken för att de ska smittas. Stora utbrott av covid-19-infektioner har inträffat inom sådana branscher som livsmedelsproduktion, och sannolikt kommer de att fortsätta i sektorer och på arbetsplatser där det kan vara svårt att hålla socialt avstånd såvida inte lämpliga åtgärder vidtas.
- H. Många gränsöverskridande arbetare och säsongsarbetare befinner sig i en särskilt utsatt situation när det gäller arbetsvillkor och hälsa och säkerhet på arbetsplatsen i samband med covid-19-krisen. Oroväckande rapporter om överträdelser av gränsöverskridande arbetares och säsongsarbetares rättigheter när det gäller arbets- och levnadsvillkor har kommit fram under krisen, i fråga om arbetstid, minimilöner, ogrundade uppsägningar, arbetsmiljönormer, såsom avsaknad av skriftliga instruktioner och varningar på arbetsplatsen, brist på säkra transporter och anständig inkvartering som uppfyller de sanitära kraven och där åtgärder för socialt avstånd kan upprätthållas, pressade och icke anpassade arbetsformer, utstationeringsarrangemang och underleverantörspraxis, bristande efterlevnad av karantänrestriktioner och stöd till repatriering samt ett otillräckligt tillhandahållande av personlig skyddsutrustning. Dessa rapporter och krisen

i allmänhet har avslöjat och förvärrat den rådande otryggheten för många gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare samt luckor i genomförandet och efterlevnaden av befintlig lagstiftning för skydd av dem. Många gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare är i praktiken beroende av sin arbetsgivare eller sitt bemanningsföretag, inte bara för sin inkomst utan även för sitt boende. Åtskilliga gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare har hamnat på gatan efter att de avskedats. Med tanke på sin utsatta situation kan dessa arbetstagare också uppleva det svårt att rapportera om missförhållanden eller att stanna hemma från arbetet om de känner sig sjuka, på grund av bristande information eller rädsla för att förlora sin inkomst, sitt boende eller sitt uppehållstillstånd.

- I. Gränsöverskridande egenföretagare och entreprenörer har också drabbats allvarligt av krisen. Medlemsstaternas insatser och åtgärder under covid-19-pandemin för att ge arbetstagare, egenföretagare och entreprenörer ekonomisk ersättning utgår i regel från den nationella arbetsmarknaden och saknar ofta egentliga föreskrifter för gränsöverskridande arbetare och egenföretagare.
- J. Ett antal arbetstagare har ådragit sig covid-19, och dödsfall har förekommit i flera medlemsstater. För en del av dessa arbetstagare var det redan före krisen problematiskt eller i vissa fall omöjligt att få tillgång till vård, läkarhjälp och inrättningar, men även sjuk- och socialförsäkring. En annan fråga handlar om att främja och bereda möjlighet till sjukledighet för sådana arbetstagare.
- K. Europeiska arbetsmyndigheten (ELA) inrättades i juli 2019 i syfte att hjälpa medlemsstaterna och kommissionen att effektivt tillämpa och verkställa unionsrätten om mobilitet och samordning av den sociala tryggheten. ELA förväntas nå full operativ kapacitet 2024.
- L. Civilsamhällesorganisationer och arbetsmarknadsparter har varit mycket behjälpliga med att bistå arbetstagare under krisen, både i deras hemländer och i den medlemsstat där de är anställda.
- M. Den stora majoriteten av alla gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare som drabbats av covid-19-pandemins ekonomiska konsekvenser har hittills inte kunna åtnjuta adekvat socialt skydd och trygghetsförmåner på grund av hinder i samordningen mellan medlemsstaternas socialförsäkringsinstitutioner, något som förvärrats av covid-19. Gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare har hamnat i situationer där de inte nödvändigtvis har rätt till tillfälliga stödåtgärder som förkortad arbetstid, anpassade arbetslöshetsförmåner och åtgärder för att underlätta distansarbete.
- N. Under krisen har vissa medlemsstater agerat för att åtgärda gränsöverskridande arbetares och migrerande säsongarbetares sårbarhet i samband med covid-19 och ta fasta på deras roll i våra samhällen.
- O. Gränspendlare och gränsregioner i EU har drabbats hårt av krisen även i fråga om sysselsättning, tillträde till arbetsplatsen och arrangemang för distansarbete samt rättslig osäkerhet om vilka socialförsäkrings- och skattesystem som gäller.
- P. Den europeiska jordbrukssektorn upplever ibland inkomstnivåer under genomsnittet i kombination med långa arbetstider, olycks- och sjukdomsfall och lågt deltagande i

utbildningsprogram, särskilt för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare. Dåliga arbetsvillkor i jordbrukssektorn är en av de främsta orsakerna till bristen på arbetskraft i vissa medlemsstater.

- Q. Det finns ingen EU-omfattande systematisk datainsamling eller digital spårning för att tillhandahålla adekvata uppgifter om det totala antalet drabbade gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare eller för att låta arbetstagare snabbt och enkelt fastställa sin socialförsäkringsstatus och göra anspråk på olika rättigheter som förvärvats före krisen. Kommunerna saknar alltför ofta information om gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare som bor och arbetar där.
- R. Det finns en risk för att krisen fortsätter att förvärra befintliga problem med hur gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare behandlas av vissa rekryteringsföretag och lokala arbetsgivare.

Skydda rättigheterna, garantera säkerheten och tillämpa lagstiftningen

1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens fortsatta vägledning som ett led i den pågående samordningen av ett gemensamt EU-svar på covid-19-utbrottet, särskilt när det gäller tillämpningen av principen om likabehandling och icke-diskriminering samt utövandet av fri och rättvis rörlighet för arbetstagare. Parlamentet betonar att gränskontroller, hälsokontroller och inskränkningar av rörligheten måste förbli proportionerliga och utgöra undantag från regeln och att all fri rörlighet bör återupprättas så snart det bedöms vara säkert med hänsyn till ländernas nationella covid-19-situation. Parlamentet erinrar om att likabehandlingsprincipen inte är begränsad endast till gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare i samhällsviktiga sektorer och yrken utan omfattar alla arbetstagare som behöver korsa en inre gräns, med tanke på att sektorerna i fråga är öppna för lokal arbetskraft i den värdmedlemsstat där arbetet utförs. Parlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte gjort det att så snart som möjligt häva alla reserestriktioner och alla diskriminerande isolerings- och karantänsåtgärder för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare för att undvika brist på arbetskraft i nyckelsektorer och för att gynna alla arbetstagare och samtidigt slå vakt om deras hälsa och säkerhet.
2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att införa åtgärder för att se till att gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare samt gränsöverskridande entreprenörer och egenföretagare erbjuds adekvat skydd mot covid-19 och dess effekter, bland annat enkel tillgång till testning, och informeras om riskerna och om vilka säkerhetsåtgärder som bör vidtas på ett språk som de förstår. Parlamentet efterlyser dessutom åtgärder för att slå vakt om deras hälsa och säkerhet under resan och säkerställa skäligen boendeförhållanden med social distansering på anställningsorten om detta inte är samma som bostadsorten, samt lösningar för återvändande som inte bekostas av den anställde om detta skulle bli nödvändigt. Parlamentet understryker att befintlig lagstiftning om tillgång till sociala rättigheter och överföring av dessa till ett annat land måste respekteras. Parlamentet understryker att gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare inte får lämnas i sticket för att de utövat sin rätt till fri rörlighet som EU-medborgare.
3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja

arbetsmarknadsparternas och civilsamhällesorganisationernas aktiva arbete på detta område så att arbetstagare som blivit strandsatta på landets territorium till följd av krisen eller på annat sätt får adekvat och brådskande tillgång till samhällsservice, fackligt stöd, anständigt boende, skyddsutrustning, måltider samt hälso- och sjukvård. Parlamentet välkomnar arbetsmarknadsparternas engagemang för att ta upp sektorsspecifika frågor om rörlighet och rättigheter för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare.

4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att i samband med covid-19 se till att säsongarbetare från tredjeländer behandlas på samma sätt som EU-medborgare i enlighet med direktiv 2014/36/EU, och erinrar om att sådana arbetstagare har samma arbetstagarrättigheter och sociala rättigheter som EU-medborgare.
5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att i brådskande ordning se till att tillämplig EU-lagstiftning om gränsöverskridande arbetares och säsongarbetares rättigheter genomförs och efterlevs ordentligt, särskilt rätten till lika lön för lika arbete på samma arbetsplats, bland annat via nationella och gränsöverskridande samordnade och gemensamma yrkesinspektioner. Parlamentet insisterar på att tydliga åtgärder måste vidtas för att se till att arbetstagare tydligt förstår och får fullständig information om och obehindrad tillgång till sina avtal, rättigheter och skyldigheter före avresa och att avtalen görs tillgängliga för arbetarskyddsmyndigheterna inom deras anställningsområde. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att förstärka yrkesinspektionernas kapacitet och att prioritera sektorer med riskutsatta arbetstagare.
6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bevaka tillämpningen av sina riktlinjer om fri rörlighet för arbetstagare under covid-19-utbrottet och i synnerhet att utfärda nya specifika riktlinjer för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare samt gränsöverskridande entreprenörer och egenföretagare, arbetsgivare och medlemsstater i samband med covid-19, särskilt om utövandet av fri och rättvis rörlighet, anständigt boende, tillämpliga arbets- och anställningsvillkor samt hälso- och säkerhetskrav som t.ex. behovet av att säkerställa social distansering under transport, i bostaden och på arbetsplatsen, socialt skydd och samordning av detta, tillgång till och tillhandahållande av hälso- och sjukvård, information såsom skriftliga instruktioner och meddelanden på arbetsplatsen på ett språk som arbetstagarna förstår samt utbyte av bästa praxis för detta. Parlamentet understryker att arbetsmarknadens parter måste vara fullt delaktiga i utarbetandet av dessa riktlinjer.
7. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa kvalitetsboende för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare utan koppling till deras lön och att säkerställa anständiga faciliteter, skydd av hyrestagarens privatliv och skriftliga hyresavtal vars efterlevnad kontrolleras av yrkesinspektionerna, samt att fastställa standarder i detta avseende.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att som en prioriterad fråga se till att ELA blir helt operativt och arbetar för att tillhandahålla relevant information om rättigheter och skyldigheter för personer som omfattas av arbetstagares gränsöverskridande rörlighet, bland annat genom en EU-omfattande webbplats som bör fungera som portal för informationskällor och tjänster på EU-nivå och nationellt. Parlamentet noterar avsaknaden av ett harmoniserat förfarande för att anmäla missförhållanden och

problem. Parlamentet uppmanar därför ELA att i samarbete med berörda myndigheter i medlemsstaterna skapa en europeisk mekanism till vilken gränsöverskridande arbetare anonymt kan rapportera missförhållanden och att genomföra artikel 8.1 i förordning (EU) 2019/1149 för att göra gemensamma eller samordnade inspektioner av misstänkta missförhållanden som kommit till dess kännedom.

9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå långsiktiga lösningar för att bekämpa missbruk av underentreprenader och skydda säsongarbetare och gränsöverskridande arbetare som är anställda i underentreprenörs- och leveranskedjan.

Främja rättvis rörlighet och stärka den inre marknaden

10. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att förbereda sig för eventuella framtida vågor av covid-19 och manar åter till samordning av nationella gränsåtgärder och utveckling av säkerhetsåtgärder för mobila arbetstagare, bland annat med säkra tillflyktsorter. Parlamentet konstaterar att det måste införas en permanent mobilitetsberedskap med identifiering och upprätthållande av ”gröna korridorer” tillsammans med säkerhetsåtgärder och väletablerade och offentliggjorda resevillkor. I detta sammanhang lyfter parlamentet fram nyckelrollen för regionala och lokala myndigheter och befintliga gränsöverskridande institutioner, bland annat för att föra register, och regelbundet uppdatera sådana register, över alla gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare som är skrivna i de kommuner där de har sin bostad. Parlamentet framhåller att de vägledande principerna för alla åtgärder som sätts in med anledning av krisen och på vägen mot återhämtning bör vara hälsa och säkerhet för alla arbetstagare samt respekt för och verkningsfull tillämpning av alla tillämpliga arbetsvillkor, med hänsyn till den särskilt utsatta situationen för gränsöverskridande arbetare och mobila arbetstagare under covid-19-utbrottet och i dess kölvatten.
11. Europaparlamentet erinrar om betydelsen och behovet av ett gott samarbete med tredjeländer där det finns många gränsöverskridande arbetare, såsom länderna i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), Schweiz och Storbritannien.
12. Europaparlamentet understryker behovet av ett gott samarbete mellan medlemsstaterna när det gäller insamling av uppgifter om gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare för att överbrygga gapet mellan olika nationella rutiner, få bättre tillgång till tillgänglig information och skapa en förutsägbar och lättillgänglig arbetsmarknad. Parlamentet uppmanar ELA att ta på sig en aktiv roll i insamlingen och samordningen av uppgifter för att göra analyser av arbetskraftens rörlighet och riskbedömningar i överensstämmelse med ELA:s arbetsuppgifter enligt dess inrättandeförordning.
13. Europaparlamentet anser att de anställda även behöver tydliga regler och klarhet angående rättsläget för att gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare ska kunna skyddas. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att samla in och lägga upp uppdaterad information om alla sådana regler, även sådana som rör covid-19 och reserestriktioner, på de relevanta nationella institutionernas webbplatser. Parlamentet uppmanar kommissionen att undersöka möjligheten att skapa en portal eller mobilapplikation som kan samla in data från medlemsstaterna för att ge EU-medborgarna precis information om reserestriktioner i realtid tillsammans med resealternativ och möjliga resvägar för

den händelse att nödåtgärder helt eller delvis skulle återinföras.

14. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att gränsöverskridande arbetare, i synnerhet gränspendlare och gränsöverskridande egenföretagare som drabbats av krisen, även sådana som distansarbetar från sitt bostättningsland, har tillgång till social trygghet, arbetstagarrättigheter och skatteregler och får klarhet i vilken myndighet som är behörig för deras skydd samt att de kan komma i fråga för förkortad arbetstid på samma villkor som andra anställda och inte påverkas negativt i fråga om skatte- eller socialförsäkringsrättigheter på grund av att de vistats en viss tid i bostättningsmedlemsstaten till följd av pandemin. Parlamentet begär att distansarbetet från utlandet räknas som om det utfördes i arbetslandet.

Motståndskraft, digitalisering och insyn

15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att snarast möjligt företa en studie om den allmänna sysselsättnings- och hälso- och säkerhetssituationen för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare, bland annat om rollen för bemannings- och rekryteringsföretag samt andra förmedlare och underentreprenörer, i syfte att identifiera luckor i skyddet och ett eventuellt behov av att revidera det befintliga regelverket, såsom arbetsmiljölagstiftningen, direktiv 2014/36/EU om säsongarbetare och direktiv 2008/104/EG om arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag, samt pandemisäkring. Parlamentet betonar att lärdomarna inte bara är relevanta för covid-19-krisen utan även bör stärka det evidensbaserade beslutsfattandet i syfte att komma till rätta med brister i EU-lagstiftningen och nationell lagstiftning i kristider och under normala förhållanden.
16. Europaparlamentet understryker att medlemsstaterna ansvarar för att deras socialförsäkringssystem är stabila, pålitliga och krissäkrade, och att EU tillhandahåller gemensamma regler för att skydda socialförsäkringsrättigheterna för den som flyttar inom Europa. Rådets nuvarande och kommande ordförandeskap och medlemsstaterna uppmanas att samverka med parlamentet för att nå en snabb och välavvägd uppgörelse om den föreslagna revideringen av förordningarna 883/2004 och 987/2009 om samordning av social trygghet och därigenom få till stånd moderniserade och ändamålsenliga bestämmelser som främjar rättvis rörlighet och socialt skydd för alla EU-medborgare och samtidigt effektivt bekämpar socialförsäkringsbedrägeri och missbruk av mobila arbetstagares sociala rättigheter. Parlamentet uppmanar i detta sammanhang medlemsstaterna att i brådskande ordning genomföra alla delar av systemet för elektroniskt utbyte av socialförsäkringsuppgifter för att säkerställa effektivare samarbete mellan socialförsäkringsinstitutioner och snabbare, digitaliserad handläggning av enskilda ärenden till gagn för personer i gränsöverskridande situationer.
17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att uppdatera och marknadsföra sina webbsidor mot bakgrund av covid-19 med information om arbetstagares rättigheter och om tillämplig nationell lagstiftning för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare samt uppgifter om nationella och regionala arbetarskyddsmyndigheter och att i samarbete med medlemsstaterna ta fram lättillgängliga medvetandehöjande informationskampanjer för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare med deltagande av arbetsmarknadsparter och civilsamhällesorganisationer för att ge informationen ytterligare spridning.

18. Europaparlamentet upprepar betydelsen av ordentligt skydd för visseblåsare i medlemsstaterna, även för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att gå längre än minimikraven i direktiv 2019/1937/EU för alla arbetstagare oavsett ställning och att undersöka hur nationell lagstiftning till skydd för visseblåsare kan tillämpas på gränsöverskridande arbetare eller säsongarbetare som anmäler missförhållanden. Parlamentet framhåller att möjligheter att anmäla missförhållanden och få stöd utan rädsla för repressalier måste inbegripas på ett öppet sätt i anställningsavtal. Parlamentet framhåller att tillgång till fackföreningar och civilsamhällesorganisationer, även i värdlandet, måste säkerställas för sådana arbetstagare.
19. Europaparlamentet anser att ett digitalt och dynamiskt system för identifiering och datautbyte mellan medlemsstaterna kan göra det lättare att bekämpa missbruk av gränsöverskridande arbetares och säsongarbetares rättigheter och problem med svartarbete och fastställa vad det ansvariga socialförsäkringssystemet omfattar. Parlamentet uppmanar i detta sammanhang kommissionen att utarbeta en heltäckande konsekvensbedömning av införandet av ett digitalt europeiskt socialförsäkringsnummer i syfte att lägga fram ett förslag.
20. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att införliva det reviderade utstationeringsdirektivet i tid och på ett korrekt och ambitiöst sätt och att säkerställa fullständig likabehandling och fullständigt skydd för utstationerade arbetstagare, särskilt för att iaktta arbetsgivarens skyldighet enligt artikel 3.7 i det direktivet att betala ut ersättning till utstationerade arbetstagare för utgifter som i själva verket har uppkommit till följd av utstationeringen, t.ex. utgifter för resa, kost eller logi, i enlighet med nationell rätt och/eller praxis som gäller för anställningsförhållandet.
21. Europaparlamentet konstaterar att kommissionen, tillsammans med medlemsstaterna, behöver ta tag i bristen på tydliga bestämmelser om inrättande av bemannings- och rekryteringsföretag för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare i EU. Parlamentet erinrar om befintlig god praxis enligt vilken sådana företag omfattas av tydliga öppenhetslicenser från särskilda administrativa organ.
22. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att se till att jord-till-bord-strategin och den kommande översynen av den gemensamma jordbrukspolitikerna ger resultat för Europas jordbruksarbetare, däribland säsong- och migrantarbetare och andra mobila arbetstagare.
23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att där det förekommer bekämpa den negativa bilden av säsongarbetare och gränsöverskridande arbetare. Parlamentet konstaterar att ursprungsmedlemsstaterna är skyldiga att ge medborgare som arbetar som säsongarbetare eller gränsöverskridande arbetare tillgång till adekvat information om arbetar- och socialskydd, stöd vid arbetsplatsolyckor och hjälp med återvändande och återintegrering och att samtidigt se till att deras rättigheter respekteras av rekryteringsföretag, underentreprenörer och andra förmedlare som är verksamma på landets territorium.

o

o o

- 24 Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, Europeiska rådet och kommissionen.